

Latvijas Pilsoniskā alianse

Reģ. Nr. 40008087708 Ģertrūdes iela 19/21-3, Rīga, LV-1011 Tālr. 67846464 Fakss 67846466
e-pasts: alianse@nvo.lv www.nvo.lv

Rīgā, 31.01.2018.
Nr. LPA 1.8. – 3

Valsts izglītības satura centram

*Priekšlikumi projektam "Izglītība mūsdienīgai lietpratībai:
mācību satura un pieejas apraksts"*

Biedrība "Latvijas Pilsoniskā alianse" ir izskatījusi projektu "Izglītība mūsdienīgai lietpratībai: mācību satura un pieejas apraksts" un pēc dalības š.g. 29.janvāra viedokļu līderu forumā "Vai patriotismu var iemācīt", aicina jauno, uz kompetencēm balstīto, mācību saturu papildināt ar praktiskām pilsoniskās līdzdalības mācībām tās plašākā nozīmē.

Praktiskās nodarbības un nodarbības, kas sniedz zināšanas par to, kā ikviens sabiedrības indivīds, tai skaitā bērns un jauniešs, var ar savu aktīvu darbību veidot valsti un vidi tādu, kādu vēlas, rada piederības un patriotisma jūtas. Mehāniska un ļoti formāla pieeja patriotisma un pilsoniskās līdzdalības mācības var radīt pretēju efektu.

Vēršam uzmanību, ka pilsoniskajai/ iedzīvotāju līdzdalībai pastāv vienpadsmit līdzdalības formas: vēlēšanas, ētiskā patērniecība, ziedojumi, biedrošanās, kampaņu aktīvisms, iesaistīšanās publiskā diskusijā, brīvprātīgais darbs, atbalsta darbība, sabiedriski derīgas aktivitātes, iesaistīšanās vietējā pārvaldē un interešu lobēšana. Aicinām mācību saturā pilsonisko līdzdalību veicināt visās iepriekš minētajās līdzdalības formās. Latvijas Pilsoniskās alianses pārstāvji ilggadējās pieredzes laikā, izglītojot skolēnus par pilsonisko līdzdalību, novērojuši, ka informēšana par līdzdalības formām ne tikai izglīto skolēnus par iespējam līdzdarboties, bet vienlaikus arī ceļ pašapziņu, jo skolēni apzinās, ka tie līdz šim ir darījuši sabiedrībai nozīmīgas aktivitātes.

Papildus vēlamies vērst uzmanību, ka pilsoniskās līdzdalības saturam nepieciešams piesaistīt nevalstiskās organizācijas, kas ikdienā darbojas konkrēto jomu attīstībā, sabiedrības interešu un vajadzību apmierināšanā, un kopumā ir vērtējami kā Latvijas valsts patrioti, to pierādot vārdos un darbos, līdz ar to visprecīzāk un efektīvāk parādīs labo piemēru skolēniem, kā arī iepazīstinās ar praktisko pieredzi, nevis sniegs teorētiskas zināšanas par tēmu.

Tā piemēram, Latvijas Pilsoniskā alianse jau astoņus gadus rīko kampaņu "Mazais pilsonis", taču par godu Latvijas simtgadei kampaņa pēdējos divus gadus ir adaptēta uz "Mazais 100-gades pilsonis". Kampaņas ietvaros nevalstisko organizāciju pārstāvji dodas uz skolām, lai interaktīvi un saturīgi izglītotu skolēnus par pilsonisko līdzdalību un lai iepazīstinātu ar nevalstiskam sektoram saistītiem jautājumiem. Nodarbības skolās notiek, izmantojot interaktīvu spēli, saskaņā ar Latvijas Pilsoniskās alianses izstrādātu metodoloģiju, kas saucas "Četri stūri". Metodoloģija ļauj sniegt strukturētu informāciju par noteiktiem pasākumiem, kurus īsteno organizācijā, kas viesojas skolā, kā arī ietver interaktīvo daļu, kas ļauj diskusiju veidā izglītot jauniešus par to, kā būt pilsoniski aktīviem, atklāti runāt par iespējam iesaistīties nevalstisko organizāciju darbā un uzdot jautājumus, kas ir neskaidri saistībā ar valsts attīstību un sabiedriski politisko dzīvi. Papildus informatīvajai un izglītojošai daļai, kampaņas ietvaros skolēni tiek aicināti veikt kādu pilsonisko aktivitāti, kuras veikšanai tiek piešķirts neliels

finansējums, lai varētu nodrošināt nepieciešamos materiālus. Pēc tikšanās ar nevalstiskās organizācijas pārstāvi skolēni, sadarbībā ar organizāciju vai patstāvīgi, veic kādu pilsonisko aktivitāti. Kampanja kopumā veicina bērnu un jauniešu izpratnes paaugstināšanu par pilsoniskā aktīvisma nozīmi un vienlaikus veicina gan piederības sajūtu valstij, gan izpratni un toleranci pret dažādo sabiedrībā, gan arī kritisko domāšanu.

Uzskatām, ka pilsoniskā līdzdalība jeb indivīda praktiska līdzdalība savas un līdzcilvēku dzīves kvalitātes uzlabošanai, rada piederības sajūtu valstij, veicina patriotismu, kā arī atbildību par savu rīcību. Tādēļ pilsoniskā līdzdalība būtu jāiekļauj mācību saturā kā viena no prioritātēm. Jāpiebilst, ka bērnu un jauniešu līdzdarbība nevalstiskajā organizācijā ir viena no metodēm, kā ar interešu izglītību un praktisku pieredzi, skolēnus sagatavot darba tirgum, jo darbošanās nevalstiskajā organizācijā, neatkarīgi no tās pārstāvētās jomas, veicina komunikācijas, plānošanas, organizatoriskās u.c prasmes un zināšanas, kas nepieciešamas profesionālajā jomā.

Aicinām mācību saturā iekļaut arī plaša loka nevalstisko organizāciju apmeklējumus, kas izstrādājuši interaktīvu veidus, kā izglītēt bērnus un jauniešus par Latvijas valstij būtiskiem notikumiem. Tā piemēram, 1991. gada barikāžu dalībnieku biedrība mācību stundas ietvaros veido dialogu/diskusiju ar skolēniem par Atmodas laika notikumiem. Caur Atmodas prizmu tiek parādīti skolēniem vēstures notikumi, atklājot, ka ne viss ir “melns” vai “balts” un, ka nepieciešams aplūkot vairāk nekā vienas puses piedāvāto viedokli, lai spētu atrast savu skatījumu, nevis pieņemt par patiesību visu, kas pieejams publiskajā telpā. Šo skolas apmeklējumu ietvaros tiek piedāvāts apskatīt arī Muzeobusu, kuru apmeklē ne tikai skolēni, bet arī skolas personāls, īpaši vēstures skolotāji, kas atzinuši, ka ir patīkami pārsteigti par novadīto nodarbību kvalitāti un saturu, ko turpmāk varēs izmantot vēstures stundu laikā, pasniedzot tēmu par 1991. gada barikādēm.

Otrs labs piemērs ir biedrība “Cita Rīga”, kas skolas apmeklējumu laikā stiprina nacionālo identitāti, kas vērsta uz Latvijas tradicionālās kultūras daudzveidīgu apguvi un vienotas Latvijas vēstures izpratnes veidošanu. Biedrība ir radījusi virkni interaktīvu spēļu, lai bērni un jaunieši apgūtu mācību vielu un nostiprinātu jauniegūtās zināšanas caur spēlēm un dažādām aktivitātēm, kas prasa aktīvu iesaistīšanos.

Aicinām mācību saturā arī iekļaut dažādu jomu nevalstisko organizāciju skolu apmeklējumus, vai kā minimums – nodrošināt tām iespējas apmeklēt skolas, neatkarīgi no to pārstāvētās jomas, lai veicinātu sabiedrības saliedētību un iecietību pret dažādo jau no mazotnes. Nevalstisko organizāciju būtisko lomu tolerances veicināšanā apliecina arī Islandes piemērs, kur nevalstiskās organizācijas izteikti nodarbojas ar aktīvu sabiedrības informēšanu par problēmjaudājumiem, kurus risina organizācijas. Īpašs uzsvars tiek likts uz bērnu un jauniešu izglītošanu. Šeit jāpiemin, ka Islandes valdība nenosaka, par kādām tēmām ir atļauts runāt ar jauniešiem un, par kādām nav, gluži pretēji – noteikts, ka mācību saturā, sākot no pirmsskolas, izglītības iestādēs jāiekļauj bērnu izglītošana par visa spektra jautājumiem, tai skaitā informēšana par homoseksualitāti, cilvēktiesībām, bēgļiem un citiem aspektiem, kas aktuāli sabiedrībā.

Biedrība “Latvijas Pilsoniskā alianse” apliecina gatavību sadarboties arī turpmāk, un aicina informēt biedrības direktori Kristīni Zonbergu kristine@nvo.lv par šī procesa tālāku izstrādi.

Ar cieņu,

Direktore

Kristīne Zonberga

Zonberga 67846467
kristine@nvo.lv